

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

I. Oratio De Ortu Mentis Humanae In Naturali Hominis Generatione

urn:nbn:de:bsz:31-102400

DANIELIS STALII.
ORATIONES
aliquot

Primum nunc editæ, & Regu-
lis subjunctæ.

I.
ORATIO
DE
ORTU MENTIS HUMANÆ
IN NATURALI HOMINIS
GENERATIONE.

*Habitabit Jena, XXIX. Septembris,
Anno M. DC. XXIII. cum publicam Logicæ &
Primæ Philosophiæ Professionem ad-
grederetur.*

TRes vitales Spiritus, AUDITORES, crea-
vit Omnipotens Deus: unum: qui carne
non tegitur; alium, qui carne tegitur, sed
non cum carne moritur; tertium, qui car-
ne tegitur, & cum carne moritur. Primus An-
gelorum est; secundus hominum; tertius animalium
brutorum. Verba sunt Gregorii. Angelorum
& animarum animalium brutorum origo liqui-
dæ

Ppp

dz est veritatis, neque ulla ferè inter Viros eru-
 ditos hodiè ista super re agitantur controver-
 sia. Angelos enim omnes, quantum eorum
 est, simul ac semel à Deò primitus ex nihilò fa-
 ctos, neque amplius novâ creatione multiplica-
 ri, vero simile est, neque naturali mutatione,
 unum ab aliò generari posse certum est, tum,
 quia natura eorum ab omni quantitate, divisio-
 ne & corporeâ mole abhorret, & sic neque ex
 seipsis semen projiciunt, neque aliunde mate-
 riâ, quâ sine nullius rei creatæ generatio perfici-
 tur, ipsis suppetit; tum, quia vis generandi re-
 bus indita est ad speciei conservationem. Cùm
 enim ipsæ perpetuæ ac æternæ non sint, sed quæ-
 que earum successu temporis non elanguescat,
 tantum & debilitetur, sed & planè tandem defi-
 ciat & intereat. Creator ipsis concessit virtutem,
 quandam & facultatem, quâ aliæ, sed sibi simi-
 lia, producant, & quod per se non possunt, in-
 iisdem superstites sint & perennent. At Ange-
 li cùm incorruptibiles sint, nullisque mortis le-
 gibus obnoxii, adminiculi hujus nullatenus in-
 digent. Formas animalium ratione carentium
 è materiâ pendere, ab eademque separatas non
 posse subsistere, concors & constans Philosopho-
 rum consensus docet, conditiones operationum,
 quarum scaturigines & auctrices sunt, abundè de-
 monstrant. Cùm enim ad visionem requiratur
 ope-

Viros eru-
 ontrover-
 n eorum.
 nihilô fa-
 multiplica-
 utatione.
 t, tum,
 , divisio-
 neque ex
 nde mate-
 io perfici-
 erandi re-
 m. Cum
 , sed qua-
 guescat.
 dem defi-
 virtutem.
 sibi simi-
 ssunt, in
 At Ange-
 mortis le-
 atenus in-
 carentium
 ratas non
 ilosopho-
 rationum,
 bundè de-
 requiratur
 ope-

aperosa illa ocnolorum structura, ad audiendum
 mirabilis aurium conformatio, ad percipiendas
 odorum differentias apta narium dispositio, ad
 edendas voces, d. judicandosque sapores linguæ
 concinna constitutio, non possit neque totum
 corpus, neque ullum ejus membrum moveri, nisi
 nervis, musculis, tendinibus præsentibus, repe-
 raturque ideò nulla in hujusmodi animalibus
 actio, quæ non per materiam & corporea instru-
 menta absolvetur, aliter profectò statuere non
 possumus, quàm formas eorum, quæ principia
 & causæ sunt enumeratarum actionum, ita ma-
 teria immerfas esse, ut citra eam nec esse pos-
 sint, nec fieri, sed de potestate ejus educantur,
 & sic per generationem naturalem producan-
 tur. Ex ratione enim operationum de natu-
 rà & origine formarum judicare Sapientes ju-
 bent. Spiritus sive animi humani ortus non
 tantùm Philosophos, sed & Theologos mirè &
 vehementer exercuit, eosque in varias opinio-
 nes divisit. Duæ inprimis sunt sententiæ, quæ
 invaluerunt, eruditorumque assensum merue-
 runt, & adhuc hodieque defenduntur magnò
 partium conatu. Altera animos filiorum à pa-
 rentibus derivat, & per generationem eos pro-
 duci asserit. Altera eos tunc creati, & corpe-
 ribus infundi, statuit, cum ea in uterò matris
 satis ad hoc preparata sunt atque elaborata.

Quæ quidem sententia probabilior mihi, & à ve-
rò minus remota videtur. Et cum, postquam
ab *Illustrissimis & Celsissimis SAXONIAE DUCI-*
BUS, Nurriciis & alioribus inelyta hujus Acade-
mia Munificentissimis, Dominis meis Clemen-
tissimis, humilimeq; aeternum colendis, in locum,
Clarissimi & Excellentissimi Viri, Dn. M. MI-
CHAELIS WOLFFII p. m. licet indignus, sum
suffectus, Logicaeque & Primæ Philosophiæ cle-
mentissimè mihi commissâ est Professio, prius-
quam publicum docendi munus aggrediar, verba
ex hoc locò facienda sint, constitui de hac ipsâ
quæstione, nempe de *ORTU MENTIS HU-*
MANÆ, dicere, & demonstrare, eam neque de
potestate seminis educi, neque à mente unius vel
utriusque parentis, accendi & propagari, sed à
Deo adhuc hodieque creari, & in foetum im-
mitti.

Duabus autem patribus mea absolvetur Ora-
tio: Primò certis & immotis rationibus, quam de-
fendendam suscepi sententiam, confirmabo. De-
inde, quibus machinis eam alii oppugnatume-
ant, & quomodo refelli illas retrorsum, que rejici
posse existimein, ostendam.

Sed & duo sunt, *AUDITORES*, de quibus vos
velim præmonitos: Unum est, argumentis à testi-
moniis aliorum petitis me non usurum. Quam-
vis enim à me faciant Scriptores numerò pluri-
mî, autoritate gravissimi, antiquitate maximè
vè-

venera
sunt de
bracis si
debo, n
is in su
Alterû,
tiam &
præcep
ma, qu
que eju
in quib
de scop
veritat
& exp
modò,
profer
dam, a
re vide
Qu
quibu
tu me
tiâ co
V o
te, &
aures
Si
dior:
gene

venerandi; quia tamen nec diversæ sententiæ desunt defensores eruditionis & famæ gloriâ celebratissimi, idcirco hoc probandi genere superferre debet, nec tempus, quod utilius collocari potest, in sumam, quæ nec mihi, nec aliis satisfaciunt. Alterû, ne à me expectetis sermonis magnificentiam & splendorem, neque orationem hanc ad præceptionis Rhetorum exigatis. Cùm enim thema, quod eligi, ad Rhetoricam non pertineat, neque ejus sit conditionis, ut argumenta *in favè* in quibus Orator acquiescit, sufficiant, ac proinde scopus mihi propositus non sit *persuadere*, sed *veritatem*, quæ simplici gaudet stylò, *proponere & explicare*, Logicò utendum est disputandi modò, & sine affectu, sine verborum lenociniis proferenda, quæ ad meam sententiâ confirmandam, ad contrariam verò refellendam conducere videbuntur.

Quod dum facere conor, Vos AUDITORES, quibus, quod sepositis gravioribus negotiis rogatu meò convenire, & actum hunc vestrâ præsentia conddecorare volueritis, gratias ago maximas, Vos, quæso, favore vestro me prosequi pergitte, & per breve temporis spatium non gravatim aures vacivas mihi præbete.

Sic ergò nunc cùm bono Deo rem ipsâ aggredior: Quicunq; statuunt, animâ non creari, sed per generationem vel ab altero tantùm, vel ab utro-

que parente, in sobolem transfundi, illi necesse est afferant, ex materiâ aliquâ eam producti. Quicquid enim aliquando incipit esse, neque tamen ullam suâ originis agnoscit materiam, id hoc ipsô creati, dicendum est; cum creatio nihil aliud sit, quàm productio rei ex nihilo, hoc est, ex nullâ subjectâ materiâ.

Verùm antequàm hujus argumenti vela amplius pandamus, & alteriùs provehamur, removendum est id, quò cultum ejus temerari quidam conatur. Id enim, quod nos fundamenti loco posuimus, & quod hæcenus omnes pro firmissimo principio habuerunt, quidam contrariorum exemplorum ariete concussum it atque convulsim. Adducit *habitus animi, quos omni materiâ carere, neque tamen creari, asseverat.* Quod si verum est, meridianâ luce jam clarius evadit, non omne id creari, quod ortum suum nulli materiæ refert acceptum.

Verùm scrupulum hunc potius esse quàm scopulum existimo, à quo discursui nostro nullum metuendum naufragium. Præterquàm enim, quod respondere quis posset, sermonem nobis esse de iis rebus, quas *substantiæ* Philosophi vocant, & non de accidentibus; nullus ego ambigo, nullos tergiversor, sed audacter, & expressè pronuncio, *ipsis etiam habitibus sub-*
sterni quandam materiam, in qua non solum
recipi-

recipiam
 servam
 subje
 filosof
 si care
 ria, ex
 Sapien
 sit, fo
 aliud e
 in fieri
 rari ei
 Potest
 nima
 quide
 præste
 bitibus
 crebr
 grati
 A
 mon
 non e
 nem
 mat
 prop
 V
 qua
 natu
 forr

recipiantur, sed ex qua educantur quoque & qua-
servantur. Sanè animam ipsam habituum esse
subjectum sive materiam in qua, ut iterum Phi-
losophi appellant, impræsentiarum controver-
sità carere puto. Quod autem etiam sit mate-
ria, ex qua educantur, facile concedit ille, qui in
Sapientum scriptis versatus vidit & legit, quid
sit, formam educi de potentia materie. Id nihil
aliud esse dicunt, quam eam dependere à subjecto
in fieri & in esse. Jam potestae habitus compa-
rari citra animæ tanquam subjecti concursus?
Potestne esse & permanere in rerum natura ab a-
nima si separetur? Certè non potest! Qua
quidem sententia adeò vera est, ut multi, iique
præstantissimi Theologi, idem de iis quoque ha-
bitibus affirmant, qui non industria humana &
crebris actionibus acquiruntur, sed peculiari
gratiâ divinitus infunduntur.

Atque isto nunc velut obice remoto, de-
monstratoque, omnem formam, qua ex materia
non oritur, creari, inchoatam argumentatio-
nem persequar, & ostendam, nullam planè dari
materiam, ex cuius sinu animæ humanæ egredi &
propagari possint.

Via autem, quam insisto, hæc est: Materia,
quam animæ esse dicis, vel corporea aliqua-
natura est, utpote semen, aut aliquid ex semine
formatum; vel ipsa spiritalis animæ substan-
tia.

tia. Nullum hinc tertium dari potest, neque ad hunc usque diem repertus est quisquam, qui præter ista duo aliquid excogitare, nedum nominare fuerit ausus.

Non desunt, qui omnium viventium formas ortu exæquent, neque aliò modò unam, alio aliam fieri asserant. Omnes enim ex corporeo fonte derivant, & non modò eas, plantarum & brutorum quæ sunt, sed & humanas semini-potentia primùm inesse dicunt, ex quâ postmodùm educantur, & in actum erumpant.

Verùm enim verò sententia hæc præterquam quòd à plerisque eorum etiam, qui ortum animæ nostræ à generatione deducunt, pro absurdâ & rejicula habetur, firmis & evidentissimis refellitur rationum momentis. Annon enim anima spiritus est, omnis molis corporeæ experta? Annon moriente homine, ipsa morte immunis est? Annon aliquando è corpore tanquam è domicilio suo exit, ab eoque separatur, & separata in rerum natura permanet? ita sanè est! Incorporea est, immortalis est, à corpore aliquando abstrahitur, abstracta durat, nihilominus & vivit ipsis etiam adversariis ultrò id largientibus. Atqui certissimum est, omne id, quod è corpore aliquo, tanquam materia, extrahitur, ita esse ipsi adstrictum & alligatum, ut sejungi nequeat, aut, si sejungatur, hoc ipso intereat & evanescat. Nam quid, quæso, est, *aliquid de potentia materie*

extra-

extrahi
ud, quã
esse. Ja
line eo s
Latinar
telligit.
esse pote
de persp
tia mat
teria eff
currere
Que
divulsi
ipso co
ex mat
materi
ere lav
est, sed
è cujus
Co
perpen
Ma&ta
cam,
ejus re
mater
quod
quiri
nem,
guesc

neque ad
 , qui præ
 nomina
 m formas
 am, alio
 corporeo
 atarum &
 mini po-
 st modum
 eterquam
 m animæ
 bsurdâ &
 smis re-
 nim ani-
 e expers?
 immunis
 am è do-
 separata
 ! Incon-
 quando
 s & vivit
 us. At
 corpore a
 esse ipsi
 neat, aut,
 necfat.
 materie
 extra-

extrahi? Diximus id jam antea, nempe nihil ali-
 ud, quàm aliquid à materia dependere in fieri & in
 esse. Jam si aliquid ab aliquo dependet in esse,
 sine eo sanè esse non potest, quod intelligit, qui
 Latinarum vocum naturas & significationes in-
 telligit. Eo ipso enim, quò aliquid sine aliquo
 esse potest, ab eo reverà non dependet in esse. Un-
 de perspicuum est, ista duo, aliquid educi de poten-
 tia materia, & nihilominus sine corpore vel ma-
 teria esse posse, infestis contractionis signis con-
 currere, & mutuò sese perimere.

Quod si alicui ita tribuatur materia, ut ab ea
 divulsam & segregatam duret & permaneat, hoc
 ipso concedimus, in materia illud esse, sed non
 ex materia; quo quidem modo corpus animi
 materiam esse, etiam iis notum est, qui nondum
 cre lavantur. Verùm de hac materia sermo non
 est, sed de ea, ex qua aliquid fiat, ex qua oriatur,
 è cujus potestate eliciatur.

Considerate, quaeso, mecum, AUDITORES, &
 perpendite formas animalium ratione carentium.
 Mactato bove, anima ejus evanescit, & ut ita di-
 cam, in ventos ac fumos abit, neque quicquam
 ejus remanet. Quoniam scilicet, cum sit forma
 materialis, stabulatur in determinato corpore,
 quod *ἰεμεὸν ἰμφορῶν* appellatur, certamque re-
 quirat qualitatam dispositionem & temperatio-
 nem, quibus deperditis vel mutatis, & ipsa elan-
 guescit & corrumpitur. Quod si perinde anima
 Ppp 5 de

de potentiâ materiaeeducta est, cur non & ipsa, moriente homine interit & esse desinat? Aut si hoc, quod aliqua forma est materialis, hoc est, de potentiâ materiaeeducta, non impedit, quò minus à corpore separari & semoveri, & semota subsistere possit, cur non & anima bovis ex habitatio- ne suâ exire, ipsique superstes & sospes superesse potest.

His ita stantibus quilibet perspicit, laterem, lavare, omnemque perdere operam illum, qui argumentum hoc infringere, ejusque nervum incidere tali conatur responso: *Posse quidem, ait, animam à materia & corpore separari, & absque eò esse, sed id non fieri secundum naturam animi à principio à Deo creatam, secundum quam nunquam à materia & corpore fuisse separatus: Verum hanc dissolutionem esse stipendium peccati de sentiâ Pauli, Rom. VII. non tamen planè esse contra naturam: quandoquidem animus secundum operationes, & proinde etiam secundum suam essentiam à corpore separari possit.* Ita ille.

Acceptamus nos ambabus, quod ajunt, manibus, quod dicit, *animum secundum essentiam à corpore separari posse.* Atqui demonstravimus, id, quod è corpore tanquam è materia educitur, separari ab eo non posse. Neque quicquam refert, quod divulsio animi corpore quodammodo præter intentionem Dei artificis est, & animo ex accidenti, convenit. Demonstravimus enim nos,
con.

contra
terse edu
quando
competi
ex accid

Atqu
superqu
teriam
anima a
mnes a
sunt na
est, & a
indige
sub un
screta
villum
ejus.

Menfa
defini
cificae

Seo
mate
tualiu
nihil
corp
quã
men

dam
dan

contradictionem implicare, esse de potentia materiae eductum, & à materia divelli & sejungi. At quodcumque aliquod prædicatum verè alicui competat ejus contradictorium neque per se neque ex accidenti de illo ipso affirmari potest.

Atque istis, nisi planè me fallit iudicium, satis superque evictum est, semen, aliudve corpus, materiam animæ nostræ non præbere. Sed nec anima materiam esse potest. Nam primò omnes animæ (de humanis loquimur) ejusdem sunt naturæ & speciei. Quod, quia manifestum est, & ab omnibus concessum, probatione non indiget. At materia, & id, cujus est materia, sub unius speciei vexillò non militant, sed discretæ sunt naturæ & definitione. Corpus bovillum materia est cum ipsius bovis, tum animæ ejus. At specie hæc neutiquàm conveniunt. Mentæ materiam lignum suppeditat; at hæc unâ definitione, quod certissimum discrepantiæ specificæ est signum, non comprehendatur.

Sed reget forsan aliquis, esse ista exemplum materiæ corporeæ, & physicæ, quæ rerum spiritualium materiæ, quæ & ipsa res spiritualis sit, nihil possint præjudicare, cum ex ingenio rerum corporearum spirituales judicare, nihil aliud sit, quàm *verabàiver eis àλλοψύχον*, quàm argumentari à baculo & angulum.

Hoc *κρησφύγετον* & latibulum ut præcludam, omnemque dubitandi ansam præcludam, adduco ipsam animam intelligentem

tem

tem, quæ materia habituum est, ut suprà demonstravi. Animam autem ab habitibus, ut & aliis suis qualitatibus, non specie solùm, sed & genere secerni, etiam iis notum est, qui vix primis laboribus Philosophorum scripta degustârunt, adeo, ut nullum exemplum, nullum argumentum, nulla ratio robur nostræ propositionis infirmare ac labefactare possit.

Secundo: Forma nequit separari à materia sua, salvo manente compositò, cujus est forma. Nam materia & forma sunt duæ causæ internæ, hoc est, essentiam rei ingredientibus & constitutentibus, & quidem ita, ut nec materia seorsim à forma, nec forma seorsim à materia compositum constituat, sed necesse sit, arctissimo vinculo eas jungi ac copulari. Jam anima filii animabus parentum non est agglutinata, sed longissimè ab iis sejuncta. Fieri itaque nullâ ratione potest, ut anima filii animam parentum nanciscatur materiam.

Sed nec illud fastidium argumentum, quod multi antea dissentientibus objecerunt, strenuè urserunt, & felicissimè defenderunt. Illud ita habet: Si ex anima parentis anima filii propagatur, aut ex tota anima parentis id fit, aut ex parte. Si ex tota, sequitur, aut unam eandemque numero animam parentem & filium participare; aut ipsam parentis animam novâ quâdam *μετὲν ψυχῶν* transire & migrare de ipso in filium, & sic peractâ generatione parentem, animâ de-

DE
destitui
mum.
habere,
dum.

Sed et
duplex i
hanc &
tine, qui
ducant.
insuffici
enim in
lis erade
te, ingen
omittit.
junction
na, alia
transve

Verù
vix aère
quidem
est, quia
demq;
à patre
libros t
proced
parenti
ex tota
parentu
relictis

deslitui; quorum utrumque longè est absurdissimum. Si ex parte; necesse est, animam partes habere, & ex iis coaluisse, quod perinde ablutur.

Sed est, qui sese huic argumento opponit, & duplex ipsi vulnus intentat. Primò dicit, esse hanc *ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἀπὸ τοῦ ἐνός*, eosque tantùm ferre, qui ex solo patre, matre exclusâ, animam deducant. Secundò propositionem nostram de insufficienti partiũ enumeratione accusat. Cum enim inferimus: *Si ex anima parentis anima filii traducitur, aut ex tota traducitur, aut ex parte, ingerit ille tertium membrum, quod subdole omitti, dicit, nempe aut uterque parens in conjunctione conjugali, mediante benedictione divina, aliam numerò animam filio, beneficio spermatis transvehendo communicat.*

Verùm enim verò tam leves illi sunt ictus, ut vix aërem percutiant, ipsius argumenti nec cutem quidem stringant. Priori enim vanitas aspersa est, quia eandem discursus noster vim habet, eademq; si non plura, sequuntur absurda, sive quis à patre tantùm, sive à matre etiam animum in libros transfundi contendat. Nam eodem modo procedere licet: Aut ex tota anima utriusque parentis animam habet filius, aut ex parte. Si ex tota, sequitur, vel unam eandemque esse filii & parentum animam vel ipsas animas parentum relictis prioribus sedibus in filium transferri. Si

ex

Si ex parte , ex partibus constare animam , necesse est.

Nec minus in altera sua responsione frustra est noster Disputator. Nam illud, quod tanquam tertium duobus disjuncti nostri membris addit, non est ab illis disjunctam aut distinctum, neque si ipsum ponatur, difficultates cessant. Novimus illum cum multis aliis statuere, *in congressu conubiali, divina benedictione accedente. Et semine tanquam vehiculo interveniente, utrumque parentem fetus largiri novam & distinctam numero animam.* Atque hoc ipsum *επινοησις* est, contra hoc ipsum militat argumentum superius à nobis adductum. Statim enim redit quaestio, *ex qua nam materia sit illa anima, quam parentes tanquam cause efficientes sibi communicare dicunt?* Nam si non est creata, omnino aliquam materiam agnoscat oportet. Illa materia vel est semen, vel anima parentum. Si anima est, vel tota est, vel pars &c.

Parabam nunc transitum ad alteram Orationculam meam partem, sed revocatus à quodam argumento ab aliis allatrato, & idcirco, ut subsidio sibi veniam roganti, subsistere paulisper cogor. Id angustiis syllogistici cancellis inclusum vobis exhibeo: *Quod sit per generationem, id de interna vi corruptioni est obnoxium, quod quia quotidianam confirmatur experientia, aliis probationibus supersedens. At animus est immortalis, nulli*
sub

D
Subiectus
origo esse p
solvere qu
cit: Prop
generant a
nimam a
sed prop
passim.
Verum
distinctio
rem con
cum for
tinde co
per se ge
A U D I T
cut se ha
per se con
cidens ge
rupribile
quod per
cedit ill
omne id
corrupt
se, sive p
Atque
est, an
potesta
mabus
Potera
que gra

subjectus interitui. Qui igitur generatio ipsius origo esse potest? Hoc argumentum cupiens dissolvere quidam, distinctionis gladio utitur, & dicit: Propositionem majorem veram esse in iis, que generantur per se, non in iis, que per accidens. Animam autem, quia forma sit, per se non generari, sed propter compositum, docente ita Philosopho passim.

Verum incongruentem in presentia illam esse distinctionem, nec nostræ propositionis veritatem convellere, docent animæ brutorum, quæ cum formæ sint, per accidens generantur, & perinde corrumpuntur atque ipsa animalia, quibus per se generari datum est. Et perpendite, quaeso AUDITORES, mecum hanc rationem: *Sicut se habet id, quod per se generatur, ad id, quod per se corruptibile est: ita se habet id, quod per accidens generatur, ad id, quod per accidens est corruptibile: quia eadē est ratio utriusque. At omne, quod per se generatur, per se corrumpitur, ut concedit ille, cum quo jam nobis res est. Ergo & omne id, quod per accidens generatur, per accidens corrumpi potest. Cave autē dixeris, animā sive per se, sive per accidens corruptioni esse obnoxiam.*

Atque his, puto, satis ostensum atque evictum est, animas rationis participes non generari, è potestate seminis nō educi, neque à parentū animabus accendi, sed quotidie novas à Deo creati. Poteramus quidem plures alias rationes, easque gravissimas, ex locupletissimo Philosophiæ penu

penu depromere, & in medium adducere, sed quia non numero, sed virtute & pondere res geritur, & præterea temporis ratio habenda est, idè ad alteram Orationis partem accedemus, & videbimus, quibus armis defensam à nobis hactenus sententiam ii, qui diversum sapiunt, eant oppugnatum? Daturi operam, ut ea è manibus ipsorum excutiamus.

Ante omnia objiciant nobis verba illa: *Crescite & multiplicamini, & replete terram*, quibus DEUS creator universo animantium generi primitus, postea à diluvio seorsim & peculiariter humano benedixit, ejusque mortalitati prospexit. Vi hujus benedictionis leo leonem, bos bovem, equus equum, & quodlibet aliud animal simile sibi procreat, non tantùm corpus ipsi concedendo, sed & animam largiendo. Jam si anima filiorum non à parentibus traduceretur, sed à Deo immediatè infunderetur, benedictio illa non eundè sortita esset effectum in homine animali omnium nobilissimo, quem habet in brutis; quod & à rei veritate, & à Creatoris bonitate dubio procul longè est averisissimum, qui non minùs verbis illis hominem allocutus fuit, quàm animalia cætera.

Respondeo: Ejusdem effectus benedictio divina in hominibus est, cujus est in bestiis, quatenus sicut congregantibus duobus brutis, masculo & foeminâ, successu temporis ejusdem naturæ animal

animal
vita præ
ex com
maternu
tate for
perfund
tus hor
onis eju
dere vel
cacia be
tis, si fl
calvus
rentes
iam ann
figillati
(contra
pagari
ria edu
animan
si per o
dictio
quoad
torū fo
se est, e
sapius
quod
qua pe
per ca
hæc

cere, sed
 e res ge-
 da est, i-
 emus, &
 ois hacte-
 eant op-
 bus ipso-
 la: Cre-
 , quibus
 eneri prio-
 liariter
 i prospere
 , bōs, bō-
 d animal
 ipsi con-
 m si ani-
 ar, sed à
 ctio illa
 ine ani-
 n brutis;
 itate du-
 non mi-
 , quàm
 ctio di-
 , quate-
 masculi-
 a naturæ
 animal

animal in utero formatur, tandemque animâ &
 vita præditum editur, & in lucem suscipitur: Ita
 ex commixtione Viri & uxoris semen in agrum
 maternum projectum in mille artus mirâ varie-
 tate formatur, desinito tempore vitali spiritu
 perfunditur, tandemque perfectus & consumma-
 tus homo nascitur. Quod si modum producti-
 onis ejusque singula momenta speciatim atten-
 dere velueris & dicere, non esse ejusdem planè effi-
 caciæ benedictionem divinam in hominibus & bru-
 tis, si statuat: animam humanam creari, &
 solius corpori conjungi, quoniam hæc ratione pa-
 rentes corpus tantum procreant, bestiis ipsam et-
 iam animam foetus largientibus. Si, inquam, ista
 sigillatim tam exquisitè urgere volueris, vide,
 (contra illos disputo, qui animam ab anima pro-
 pagari, & quasi accendi, & non è corporea mate-
 ria educi contendunt) ne asserere cogaris, etiam
 animam humanâ è feminis potestate educi. Nam
 si per omnia ejusdem est effectus & virtutis bene-
 dictio divina in utroque animalium genere, etiam
 quoad modum productionis animæ; cum bru-
 torum formæ ex mole corporea educantur, neces-
 se est, etiam animas hominum ex illa evocari. Vis
 sapius jam dictæ benedictionis in brutis hæc est:
 quod mediante corporis formatione, in utero
 quæ peragitur, animæ eorum è potentia materiæ
 per causas naturales eliciuntur. In hominibus
 hæc: quod Omnipotens Architectus per
 eam

eam se certæ alligavit legi & ordini, ita, ut, quoties corpus humanum in utero ad certam conformationem & figuram perductum fuerit, ad esse, animamque ipsi infundere decreverit. Estne hinc effectus impotentior, virtus debilior, efficacia minor, quàm ibi?

Sed, cur inquis, virtute illius benedictionis anime hominum à parentibus non descendunt, sicut descendunt anime brutorum? Respondeo unò verbò, quia naturæ eorum repugnat, sicut ex his, quæ suprâ latè disputata sunt, perspicuum est.

Secundò adducunt locum ex *Cap. V. Genes.* ubi dicitur, *Adamum genuisse filium ad imaginem & similitudinem suam.* Hinc colligunt: *Si Adam filio non dedit animam, sed Deus eam creando immisit, non poterit dici genuisse filium; siquidem ut quis dicatur gignere aliquem, necesse est, ut ipsi essentiam suam tribuat. At essentia filii non in corpore solum, sed & in anima consistit. Si igitur Adam filium genuit, sequitur, quod & animam ipsi concesserit. Et quomodo potest ad imaginem suam Adam genuisse filium, si animam largitus ei non fuit, cum imago illa in animo consistat?*

Verùm qui sic ratiocinantur, non animas advertunt, propria se cadere vineta, & afferre arma, sibi æquè, ac nobis perniciofa. Nam, ut mihi ipsorum propositione uti liceat, *nemo gignit nisi*

sum, quem gignit, essentia sue participet. At si vel maxime anima per generationem oriatur & a parentibus in filium traducatur, non tamen dici potest, partem filio essentiam largiri. Nam de eorum qui generationem animæ per traducem tuentur, sententiâ, pater ad generationem filii plus non confert, quàm quod semine animatô uterum maternum conspergit. At semen animatum homo non est, neque essentia ejus animâ & semine absolvitur, sed animô & corpore organicô, quod ex elaborato semine constituitur.

Ut autem totus hujus argumenti penitus infringamus, sciendum est, in duo genera causam distribuere Philosophos, quorû unam *Physicam*, appellant, alterum *Morale*. *Physica causa* dicitur, quæ ex se immediate, & suâ vi elicit actionem, & rem producit, comprehenditque suô ambitu non naturalia tantum agentia, sed ea etiam, quæ in operando ratione & arbitriô suô utuntur. Hujusmodi agens est ignis, cum lignum vel aliud quid comburit. *Moralis* est, quæ non ex se immediate in rem influit, verè tamen & utilitate ipsi tribuitur effectus, quatenus applicat, agens & patiens, vel jubet, aut consulit, aut aliud quid, quicquid tandem sit, facit, quod ad effectû requiritur, & quod ipse effectus consequi solet referturq; meritum vel culpa, quæ effectû comitatur, potius in ipsam, quàm in causam physicam. Hôc modô lignum vel librum comburere

299 2

illo

ille dicitur, qui eum in ignem conjicit, quamvis ipse destituatur potentiâ comburendi.

Jam quanquam Deus ter Opt. Max. solus animam creando producit, tanquam causa physica; nihilominus tamen pater rectè dicitur generare filium, ut cœula moralis, quatenus anima neque creatur, neque cum corpore jungitur, nisi semen in uterum effusum, ex eoque & sanguine, vel etiam semine materno, corpus membratim fuerit formatum.

Neque verò mirum alicui, aut partim sufficiens hoc nostrum videatur responsum, quando quidem si vel maximè animam aut ex semine educi, aut à parentum animâ accendi dicamus, nunquam, re etiam diligentissimè pensatâ & discussâ, aliter reperiemus, quam moralem tantum patrem filii esse causam; licet in modo quadam se offerat diversitas.

Accedo nunc ad *Cap. II. Genes.* cujus hoc est initium: *Igitur perfecti sunt Cœli & terra, & omnis ornat us eorum, complevit q. Deus die septimò opus suum, quod fecerat, & requievit die septimò ab universo opere, quod patrârat, benedixit q. diei septimo, & sanctificavit illum, quia in ipso cessaverat ab omni opere suo, quod creavit, ut faceret. Hinc si Deus, inquit, adhuc hodieq. creando animas ad productionē hominis concurrat, sequitur eum non quievisse die septimo à creatione.*

Sed respondeo: Allegata Scriptura non dicit.

dicit, D
quod pat
absolute
quiescere
igitur qu
dici abso
At Deus
adhuc t
nis: Pat
quo opero
averat.
cessavisse
ipse textu
& peritu
tia retrah
gocia av
perfecto
ra, & op
vacavit
de cessat
modo ig
pore Cre
non, qu
cui nihil
mero co
quæ suc
addita
taneum
citur, n

dicit, Deum requiesisse à creatione, sed ab opere,
 quod paraverat, vel creaverat. Quæ quidem
 absolute intelligi nec debent nec possunt. Nam
 quiescere est cessare à motu vel operatione. Qui
 igitur quæcumque modo operatur, is non potest
 dici absolute & sine omni restrictione quiescere.
 At Deus non solum die septimo fuit operatus, sed
 adhuc usque diem operatur, juxta illud Johan-
 nis: *Pater meus ad hoc usque temporis operatur, &
 ego operor*; & quidem circa ea ipsa opera, quæ cre-
 averat. Concedo quidem, & à creatione Deum
 cessavisse, sed nec hoc absolute. Limitationem
 ipse textus nobis suggerit. Nempè, artifex bonus
 & peritus, & quem ab incepto opere nec indigen-
 tia retrahit, nec difficultas deterret, nec alia ne-
 gicia avocant, non desistit, non feriatur, nisi eò
 perfectò. Quia igitur perfecti erant Cæli & ter-
 ræ, & opus, quod fecerat Deus, completum, idè
 vacavit ab eo. Potestque ex ratione perfectionis
 de cessatione divinæ potentie judicari. Quo-
 modo igitur mundus erat perfectus? Quò tem-
 pore Creator egit ferias? *Quoad species rerum*,
 non, *quantum ad individua*. Nam perfectum est,
 cum nihil deficit. At mundo plurima tum & nu-
 mero comprehendi nescia deerant individua,
 quæ successu temporis continuâ serie ipsi fuerunt
 addita, & adhuc adduntur. Vero igitur consen-
 taneum est, quod quiescisse Deus die septimò di-
 citur, non aliter etiam, quàm quod à creandi-

novis speciebus abstinuerit, esse accipiendum: quem in sensum etiam Augustinus praesentem explicat locum.

Nec alienum à textu est, si dicamus, à *creandis rebus completis Deum deservisse*. Nam qualia erant opera, à quibus dicitur quiescisse? Erant entia completa, ut Philosophi loquuntur. At anima incompletum quid est, & ad rei completa constitutionem ordinatum.

Sed & in *Capite XLVI Genes*, fiduciam habent, neque leve indelententiae suae conciliari robore xllimant. Id enim loci anima, quae ingressa fuerunt cum Jacobo in Aegyptum, dicitur egressa de femore illius. Quò dictò quid clarius? quid dilucidius esse possit? Si enim de femore Jacobi animae filiorum Israël sunt egressae, ab eo certè sunt propagatae, & non à Deo creatae & infusa.

Verùm quò pacto hic ictus repelli debeat, tam in proclivi est, quam iubar quando pluit. Cujus enim oculis tantum pulveris offusum esse, potest, qui non videat, partem in adducto textu pro toto, animas nimirum pro ipsis hominibus per Synecdochen poni? Quod, ut alla omitram, vel exinde satis perspicitur, quod ibidem dicitur: *Filii autem Joseph; qui creati sunt ei in Aegyptos, erant anima dua*. At homo certè proprie non potest dici anima, neque fieri potest, ut forma de ipso composito sive formato proprie affirmetur. Necesse ergò est, vocem animae in propria signifi-

ca-

catione
est Spiritus
XIV, 21.

Allor. X
manifest

Sed h
animas,
gressos,
nostrae j
Jacobi l
cum ani
ad mone

Verù
produn
ca de ho
neque in
enuncia
esse trib
aut latr
cum nil
get, ani
etiam e
textit, a
ficare, p

Tan
cant in
ginis vo
creatio
rit, & a
Nam a

atione ibidem non sumi. Neque infrequens est Spiritus Sanctus hujus locutionis, sicut ex *Gen. XIV, 21. I Reg. XXII, 22. & 23. Levit. IV, 27. Actor. XXVII, 22.* & aliis Sacræ Scripturæ locis manifestum est.

Sed hanc ipsam confessionem, quâ asseritur, *animas*, id est, *homines*, de femore Jacobi esse egressos, gladium esse existimant, quo sententiæ nostræ jugulum confodiatur. Si enim è *lumbis Jacobi homines fuerunt egressi*, ergò & *animarum anima hominis præcipua sit pars, sine qua ne admonentum quidem esse & subsistere potest.*

Verùm qui nos hæc aggrediuntur viâ, suam produnt imperitiam, non advertentes, non pauca de homine affirmari, quæ animæ repugnent, neque intelligentes, ex eo, quod de toto aliquid enunciatur, ineptè colligi, partibus illud quoque esse tribuendum: sicut homines sæpè à tyrannis, aut latronibus, aliâve violentia occidi constat, cum nihilominus Christus apud Matthæum neget, animam occidi posse. Discere hoc ipsum etiam ex Philosopho licet. Nam homo quidem textit, ædificat. At dicere *animam texere, ædificare*, pro absurdo habet ille *I. de anima cap. IV.*

Tandem omne causæ suæ momentum collocant in noxa primigenia, quam *Peccatum Originis* vocant, quod quomodo, stante animarum creatione, ab Adamo in posteros translatum fuerit, & adhuc hodieque transferatur, non apparet. Nam aut puram Deus creat animam, & culpâ

vacantem, aut impuram, & peccati labe contaminatam. Utrumcunque afferas, in extricabilibus involveris absurdorum laqueis. Si hoc affirmas: Deum constituis authorem peccati; quod dictu impium, auditu horrendum. Sin illud: à quonam animam peccatò infici dices? Profectò non aliunde, quàm à corpore, in quod immittitur, cum quo copulatur. Atqui Spiritus à re corporea pati nescit, neque malis ejus conquinatur. Et si maxime inquinaretur, nondum tamè omninò deesse infanis peccati culpà, sed iniquitatis perageretur reus, qui animà innocentē & purā damnaret, & in corpore impurū detrunderet, ex quo pollueretur. Hæc sunt brevìa illa, hæc syrtis, quas timent & exhorrescunt, quicumque mare hoc navigant. Hoc unicum est, quod multos sententiæ nostræ fecit infensiores, & ipsū quoque Augustinum *ἐπέχεν* & dubitare cœgit.

Sed quid si dicam, Deum creare animam impuram *materialiter*, ut cum Philosophis loquar? Hoc est, creare animam, quæ impura sit, sed non creare ipsam impuritatem sive peccatum, per quod impura redditur?

Sed unde ergò, inquis, peccatum contrahitur? Respondeo: Peccatū illud mera privatio est imaginis divinæ & justitiæ, quā primus homo condecoratus fuit, neque requirit causam physicam,

D
i qua pr
unt, neq
nebrofa,
ri impur
tor imag
tam orig
Quod
impur an
riusculu
expedire
um crea
impur an
pars bo
corpore
cūm sat
nament
Sec
contrah
Deo cr
anima
qui ex
ctum f
eaque
tur.
nam te
gener
& pri
runt,
cessē.

qua producat. Sicut ergo tenebræ neque fiunt, neque efficiuntur, sed inde res dicuntur tenebræ, quod non illuminantur: Sic animâ creatur impuram, est, eam creati ita, ut non concreatur imago divina, & si quid aliud est, cujus peccatum originis privatio est.

Quod si id, quod dixi, Deum animam creare impuram, teneras forsan offendat aures, & duriusculû alicui videatur, agite, videamus, an non expedire nos etiam valeamus, si asseveremus, Deum creare animam puram, eam verò maculari & impuram effici, quatenus jungitur corpori, & fit pars hominis? Neque sequitur inde, animam à corpore physice infici, & sic spiritum à corpore pati, cum satis sit, dari causam moralem hujus inquinamenti, quod est peccatum Adami.

Sed quomodo, inquis, anima labem ab Adamo contrahere potest, cum ab eo non descendat, sed à Deo creetur? Respondeo: Licet ab Adamo anima non trahatur, quia tamen illa hominis, qui ex Adamo oritur, eò modò, quò supra dictum fuit hominem ab homine generari pars est, eaque peccati capax, ideò labe ejus coinquinatur. Quia enim primus homo sustinuit personam totius generis humani ab ipso per naturalem generationem propagandi, ejusque caput fuit & princeps, ideò in ipso etiam omnes peccaverunt, & culpæ participes sunt facti, indeque necesse fuit, ipsas etiam animas posterorum reddi

impuras, quia sedes peccati, si non solum, præcipue tamen anima est,

Neque verò Deus, quia animam puram corpori jungit impuro, iniquitatis reus peragitur, tum quia ille, cum nondum peccatum in mundum intrasset, decretum fecit de creando homine, & multiplicando genere humano, quod quia fieri per nullam potentiam potest, nisi animæ corporibus jungantur, ideò decreto illò statuit etiam animas in corpora immittere; tum quia anima res incompleta est, & de natura sua ordinata ad hoc, ut in corpore habitet, non, ut extra illud subsistat.

Atque hinc etiam patet, animam hoc ipso, quod à Deo in corpus immittitur, non damnari, cum per naturam suam ad corpus propendeat, cum illo jungi desideret, neque ex hac conjunctione quicquam damni faciat, nisi ex accidente. Hinc etiam religio mihi est dicere, animam in corpus *derudi*; quandoquidem hoc verbum violentiam quandam importat, cum tamen anima nullam patiatur vim per hoc, quod in corpus immittitur, sed hic status ei sit secundum naturam. Deus igitur animam corpori jungit, quia humanum genus vult conservare. Quod autem per conjunctionem illam anima peccato inficiatur, ipse in causa non est, sed inobedientia primi hominis.

Inquis: si anima maculatur, & sit impura, quate-

quate
jungit,
quitur ad
causam e

Respo
tionis i
est, & m
ma per i
sic à De
quam a
quod pe
cam no

Atq
famosis
si non e
meus n
vere hu
quante
ta diffi

Quod
mani
me

quatenus corpori jungitur, & verò, qui eam conjungit, Deus est, sicuti modò fuit assertum; sequitur adhuc, Deum facere animam impuram, & causam esse contractæ noxæ.

Respondeo: Non sequitur, quia cum conjunctionis istius duæ sint causæ, physica, quæ Deus est, & moralis, quæ homo, impura redditur anima per illam conjunctionem, non quatenus physice à Deo est, sed quatenus ad hominem, tantquam ad causam moralem, refertur. Quò facit, quod peccatum, cum sit privatio, causam physicam non requirit.

Atque hæc etiam sunt, AUDITORES, quæ circa famosissimum hoc argumentum afferre volui, cui si non omni ex parte satisfeci, conatus tamen meus non erit reprehendendus, & si penitus solvere huic nodum non potui, confido tamen, altquantum eum esse laxatum. Est aliquid in tanta difficultate,

prodire tenus, si non datur ultra.

Quod si hic etiam vel alibi lapsus forsitan, & humani quid passus sum, velim in iis me esse existimetis, qui patiuntur se reduci in viam, & meliora momentibus obtinere.

D I X I.

PRO.